

PÁLFALUSI ZSOLT

A világ legszebb kutyatemetője

Soha nem hittem volna, hogy szeretni fogok egy nőt, akinek a csuklójára körbe vastag gót betűkkel az van tetoválva: „*Ich liebe dich*”. Mintegy karkötő gyanánt. Soha nem hittem volna, hogy szeretni fogok egy nőt, akinek tövig nyírt haja a legundorítóbb vörös hennával van befestve. Soha nem hittem volna, hogy szeretni fogok egy nőt, akinek a kedvenc filozófusa David Hume, csak azért, mert élt egy keveset Londonban, és tetszett neki a város (szerencsétlen még azt sem tudta, hogy Hume skót volt, és nem angol). Soha nem hittem volna, hogy valakinek mindezek után megbocsátom, hogy huszonöt éves létére semmit nem tud saját magáról, és aki ráadásul semmit nem akar tőlem, vagy csak olyasmit, amit meg én nem akarok. Például soha nem akartam vele hekket enni a Római parton, nem akartam vele tüzet rakni, és bámulni a lángokat egy kora augusztusi vasárnap délután, amikor a napszúrástól támolyogva tolják kerékpárjaikat a biciklisták a Szentendrei út mentén. Nem akartam vele átmenni semmilyen vasúti hídon mezítláb, és semmiképpen nem akartam vele felszállni egy tetszőleges buszra, és keringeni a városban végállomástól végállomásig egy egész estén át. Mégis, mindezt megtettem, és utólag mindig nagyon bántam.

Nos, ez a nő volt Szokolov. Én neveztem el így. Pontosan emlékszem, mikor történt. Éppen egy bő fél éve költöztem ki a kollégiumból, ahonnan Laura későbbi anyukája már korábban ellógott az új szerelmével, akivel később összekötötte az életét. Amikor eljött az idő, annak rendje módja szerint én is szépen búcsút intettem a bezárt színpadunk megégett rongyos függönyének, a bölcsész büfé fekete falainak és az addigra jócskán szétszéledt szintársulatunknak, hogy a kilencedik kerületbe költözzem egy remek, olcsó albérletbe.

Egy nap ebbe a kis lakásba jött el hozzám Szokolov, és mindjárt széttépte az egyik könyvem. Egészen pontosan Kerényi Károly *Görög mitológia* című kötetét, amelyet az a megtiszteltetés ért, hogy a Kant, Nietzsche, Schopenhauer, Jaeger, Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty, a Platón összes, valamint még más

egyéb fontos köteteimhez hasonlóan belőle is lógtak a sárga cetljeim, pont olyanok, mint pár hónappal később Münchenben a nő könyvei közül, aki majd elűt a Kunsthalle előtt a kerékpárjával. Szokolov persze nem Kerényire haragudott, sőt, nem is haragudott senkire, egyszerűen csak tudni akarta, milyen hatással van rám, ha egy könyvem performanszba illő szertartásossággal széttépek.

Éppen a *Görög mitológia* esett a keze ügyébe, ami csak azért furcsa, mert egy olyan nagyszerű tudóst, mint Kerényi Károlyt magamban mindig is vétlen áldozatnak láttam, és nem tudom, miért. A szememben valahogy ilyen volt a típusa. Így aztán ennek éppen vele kellett megtörténnie.

Mármost, ami magát a performanszt illeti, különösebben nem hatott meg Szokolov attrakciója, viszont az édesanyját, aki különben egy gyönyörű, szőke, keletnémet nő volt, egy alapos fenomenológiai redukció után epochéba helyeztem azzal a posztulátummal, hogy egy mocskos kurva kell, hogy legyen, ha egy ilyen lényt a világra tudott hozni. Ezt követően egy határozott mozdulattal egyszerűen kidobtam az ajtón. A lány értetlenül állt a verandán pár percig, aztán vigyorogva elővette a Nikon fényképezőgépét, amelytől már jó pár éve olyan függővé vált, mint más az alkoholtól, és mindenféle szögből képeket csinált az ajtómról, mintha dokumentálná a bűnt, amelyet azzal követtem el, hogy bezártam utána, ami valójában előtte lett bezárva.

Nem akarta elfogadni, hogy nagyon is megsértődtem, hogy valóban elvesztettem a türelmem, és nem csak úgy csináltam, mintha éppen nagyon elveszíténém. Nem akarta elfogadni, hogy megsértem a játékszabályokat, amelyeket különben sosem állítottunk föl, de amelyekben mindenképpen az szerepelt, hogy a másikat meg lehet ölni, meg lehet erőszakolni, meg lehet csonkítani, de tilos bármikor is kidobni és bezárni utána, vagyis előtte az ajtót.

A *Görög mitológiát* megsíratva legalább egy hétig azon bosszankodtam, miért nem adtam neki ugyancsak performanszba illő szertartásossággal legalább egy hatalmas pofont, csak mellékesen, útravalóul. Aztán rájöttem, mennyire jó érzés miatta állatnak lenni, valahányszor kihoz a sodromból. Jó ideig azzal kínoztam, hogy nem vettem föl a telefont, ha ő hívott, sőt, az ösztöneimre hallgatva, időnként még arra is rájöttem, mikor próbál más számról hívni. Végül, amikor Helga kötetőjéből felhívtak azzal, hogy a *Görög mitológia* még megmenthető, nagy

Részlet a szerző regényéből

kegyesen szóba álltam vele, de ekkor sem volt hajlandó sírva arra kérni, bocsássak meg neki. Ehelyett elmagyarázta, mennyire szar könyveim vannak úgy általában (rá jellemző módon nem a tartalmukra gondolt, hanem az állagukra), és legalább egyszer öltöznék már föl normálisan, merthogy nemcsak szakadtak és bűdösek a ruháim, de én magam is kezdek hasonlítani egy ógörög informatikusra, aki még a commodore számítógépek korszakában vett magának utoljára egy tisztességes rongyot. Míg beszélt, beugrott egy név. Szokolov! Hát így történt.

Pont olyan élettelen, szürke szeme volt, mint Solohov novellája főhősének. Az *Emberi sors* Szokolovja viselt ilyen szemeket, mint ő. Egész pontosan „viselte”, mint azt a hatalmas hajtűt, amellyel mindig átszúrt valamit, mielőtt a ruhájára akasztotta. Volt úgy, hogy a kukából valami szemetet, volt, hogy a lejárt havi buszbérletét valamelyik diáktársa fényképevel, szaloncukor papírját művirággal, egy télikabát gombját masnira kötött színházjeggyel.

Már az első találkozásunkkor világos volt, hogy férfi lélek lakik benne. Minden kedvessége és lágy-sága egy férfi határozottságából táplálkozott, amihez a nőisége egy véletlen baleset módján társult. Ez a baleset pedig többször is megismétlődött. Amikor még csak én voltam huszonöt éves, és Nyékládháza környékén tapostam a gázpedált, magolva a történelem évszámokat, bőszen tanulmányozva Oroszlán-szívű Richárd meg Leonyid Brezsnyev viselt dolgait, Szokolov váratlanul úgy döntött, hogy erre a világra jön. Az anyukája számára legalábbis egy roppantul kellemetlen véletlen volt, hogy teherbe esett egy sima bőrű magyar katonatisztól, akinek már volt családja, de aki a legellenállhatatlanabb pasi volt abban a síófoki campingben, ahová ő is a két gyerekével és a férjével érkezett a hamisítatlanul eredeti keletnémet Wartburgjukon.

Aztán amikor eldőlt, hogy Szokolovot nem fogják egy vécépumpára emlékeztető szerszámmal kirántani az anyja meleg méhéből valami klinikán még azelőtt, hogy sejtjei komolyabban osztódni kezdenének, és például meg lehetne számolni a kezén az ujjait, boldog csecsemőként megszületett Berlinben, hogy aztán a mamája is rájöjjön: valójában Szokolov papáját szereti ezen a világon legjobban, így, feledve egykori családját, Budapestre költözött az édes kicsi lányával. Innen már döccenők nélkül folytak az események.

Szokolovnak ugyanis kinőttek a vakítóan fehér tejfogai, körülbelül az idő tájt, hogy én elköltöztem

apámtól, és fennhangon olvasgatni kezdtem a saját verseimet a KELETT irodalmi csoportban Miskolcon, miközben hazafelé füttyörészgettem az Accept meg a Scorpions aktuális slágereit. Aztán pontosan akkor, amikor fölvettek az egyetemre, Szokolov arcán megjelentek azok a pimasz szeplők, amelyek örökre társai maradtak, és amelyek gonosz módon éppen a fogai fehérségét voltak hivatva jelentéktelenné tenni. Végül valamikor, amikor én már a doktori disszertációmot kezdtem írni az Országos Széchényi Könyvtár általános olvasójában, ő horpadt mellkasára mellet növesztett, amelynek szintén semmi jelentése nem volt. Pont, mint a szemét vagy a ruháján a hajtűt, a mellét is csak viselte. Úgy meredtek fölfelé, mint két kampó, hogy megtartsák rajta a lógó ruhát, amely egyszerűen nem volt hajlandó eltakarni és melegíteni a testét. Szokolov valahogy mindig meztelen volt, és mindig fázott.

Amikor megtudta, milyen néven neveztem el, möhön elolvasta a novellát, és azt mondta, most már saját magát is Szokolovnak tartja. Sőt, azt is megértette belőle, miért vonzódok hozzá: azért, mert egy tévedés az egész élete. Amikor megtudta, hogy reménytelenül szerelmes vagyok egy nőbe, akit Olíviának hívnak, megkönnyebbült attól az érzéstől, hogy nem neki kell a gondomat viselnie halálom napjáig, hogy aztán egyedül tengesse tovább életét a sírom mellett beszélgetve az árván maradt angyalaimmal, emelgetve a vízzel teli locsolókannát, hogy megöntözze a virágokat rajta, és végül mindent pontosan emlékezetben tartson azt illetően, amit filozófia gyanánt örökölt rája hagytam.

Na, és ott van a mi emlékezetes találkozásunk! Ennek a találkozásnak külön fejezetei vannak, másodpercenként eltérő hangulattal. Egy barátnője volt mindennek az oka. Rendszeres fogyasztója volt a filozófiaóráimnak, és egy kora májusi nap a Múzeum cukrászdában telebeszélte Szokolov fejét arról, hogy megtalálta azt a pasit, egy doktoranduszt, akit az Isten is Szokolovnak teremtett. Ő pedig hirtelen úgy döntött, végére jár a dolognak. Azon nyomban elkérte a barátnőjétől az indexét, hogy helyette ő hozza be hozzám az egyetemre, hogy beírdam a jegyét, és közben jól megnézzen magának. Akkor épp egy cipőfűzővel átkötött dióhéj volt a hajtűjével átbökve, a nyakában a mulaszthatatlan Nikon kamera.

Megdöbentett a jelensége. Az döbentett meg, hogy amikor belépett, már tudtam, hogy hazudni fog, hogy ez a lény nem képes semmit leplezni, nem tud

legalább magához egy kicsit őszintétlen lenni. Amikor elém rakta a barátnője indexét, hosszasan magyarázva, miért nem tudott jönni, és miért jött éppen ő helyette, feltűnt, hogy remeg a keze. Miután szóvá tettem, hogy ennyire nem kellene, hogy remegjen a keze, elvégre azt a nyomorúságos közepést nem az ő indexébe fogom bevarrni, hanem a barátnője indexébe, megnémult. Aztán, hogy valamiképpen megtörjem a csendet, a kézremegésről a lábremegésre tereltem a szót, és megemlítettem, hogy egyszer bizony nagyon remegett a lábam, még hozzá nem is olyan régen. Szokolov megértette, hogy beszélgetni akarok vele, így aztán, anélkül hogy hellyel kínáltam volna, lassan leült egy székre, és türelmesen hagyta, hogy szépen elmeséljem neki életem egyik legunalmasabb történetét, azt, hogyan ittam meg pár héttel ezelőtt az unikumomat a műanyag pohárból még Helgával a félemeleti büfében a disszertációm öt példánya fölött, miközben tizenhét anygallal szemeztem, és Karádi Katit dúdoltam.

Élettelen szemétől közben halálra fagytam, de némán és kedélyesen megbeszéltem magammal, hogy most ezt ki kell bírnom még pár percig, hátha aztán valamitől megváltozik az életem. Szokolov felfogta, hogy semmi értelme nincs annak, amiről beszélek, és ha most ő nem menti meg a helyzetet, akkor örökre elváltasz bennünket az, aminek elvileg össze kellett volna kötnie minket: a barátnője indexe.

Míg beszéltem, Szokolov úgy rázogatta fejével lefelé azt az indexet, mintha arra várna, hogy kiesik belőle a nemrégien beírt hármasként pontos dátummal és az aláírással. Aztán megváltozott minden. Váratlanul megjegyezte: a Művész moziban éppen adnak egy filmet, amelyben szintén sok mindenkinek remeg a keze meg a lába, volna-e kedvem megnézni. Most meg úgy tartotta kezében az indexet, mint egy csokor virágot, néha az orrához emelte, és megszagolta.

Azt gondoltam, ha most elengedem azzal, hogy majd találkozunk este a mozi előtt, lehet, hogy a végén meggondolom magam, és el sem megyek. Így aztán úgy döntöttem, jobb, ha most azonnal indulunk, legyen ennek az egésznek mielőbb vége. Megvártam a mosdó előtt, aztán elindultunk gyalog. Már az első percben sikerült az eget és a földet összekötő barátnői index gyámkodásától megszabadulnunk, amikor kiderült, hogy ismerte Paszkált. Itt aztán a beszélgetésünk a fényhez közeli sebességre kapcsol, mert hogy Szokolov nemcsak látomásból ismerte Paszkált, de pár hétig a csaja is volt, mivel Paszkál sokszor

annak a giminek a hátsó kerítésénél ólalkodott, ahova ő is járt. Paszkál a stílusával őt is hamar levette a lábáról, a környezetében pedig már egyébként is amolyan celebként emlegették a nevét.

Szokolov hirtelen egy olyan aspektusát nyitotta meg előttem a régmúltnak, hogy beleszédültem a látványába. Azt mesélte, Paszkál mindenkit elvárásolt, aki nem ismerte őt közelebbről. Egy végtelenül toleráns, jó fej fiúról beszélt, aki mindenét megosztotta még olyan idegenekkel is, akikkel legfeljebb, ha egy este sörözött a Rác Kertben. Aztán közelebbről nézve minden megváltozott. Paszkálnál volt egy tilalmas határ, amelyet senki nem léphetett át. Ez a határ pedig pontosan ott kezdődött, amikor valamit ígért, és ezt számon is kérték rajta. Szokolov egy olyan képet rajzolt Paszkálról, amelyből jól ráismertem a velem együtt felnőtt intézeti gyerekek karakterére még az egykori lovász iskolámból. Nekik az etika befejeződik az önvédelemnél. Soha nem voltak képesek a kritikában valami őszintét és építőt látni, csak azt, hogy valamit el akarnak tőlük venni. Az állami gondozottak, a hajléktalanok, az alkoholisták éppen azért moralizálnak olyan sokat, mert gyengék. Mert a szavak is sáncként és védőállásként működnek, nem pedig kommunikációként. Számukra a moralizálás egyfajta performansz. A becsület kérdése azért van folyton napirenden, hogy valójában soha ne legyen aktuális, soha ne legyen senki számára se kérdés.

Míg ez átfutott a fejemben, azt mondtam Szokolovnak: furcsa, hogy Nietzsche, akit pedig Paszkál éppen az én előadásaimon hallgatott, pontosan arról beszél, miért épp a morál a gyenge ember szinonimája, miért épp a morál az, amelynek mennyisége fordított arányban áll a minőséggel. Eszembe jutott az is, hogy Paszkál mennyit lelkendezett azon, amikor Helga konyhájában elmeséltem Nietzsche nyomán a publikumnak, miben áll az erős emberek ereje: abban, ahogy ígérek, és közben nem hagyatkoznak mások ígéreteire. A nagy ember az, aki reményt ad, a kis ember pedig az, aki hozzáláncol téged a fogadalmidhoz és az ígéreteidhez, aki folyton számít a segítségdre, amelyet, ha nem kap meg, akkor természetes módon zsarol. A nagy ember valahogy mindig fel akar téged magához emelni, a kis emberek pedig semmit sem akarnak, csak kifacsarni belőled a kötelességedet, aztán magadra hagyni. Valahogy így.

Szokolov mindenáron érteni akarta, miről beszélek, de nem hagytam, hogy faggasson. Hirtelen tél költözött a szívembe. Mi van akkor, ha Paszkált éppen én

vezettem tévútra, akkor régen, amikor még én sem nagyon tudtam, kinek mit adok elő, és kinek mit ígerek meg?

Szokolovnak elmagyaráztam: hosszas filozófiai mesedélután és komolykodó öntömjezés helyett inkább becsüljük meg azt a csodát, hogy nem a tanítványom, és a barátnőjével ellentétben nem kell tiszteltudónak lennie velem szemben, így aztán mi lenne, ha ő is mesélne magáról még valamit. Például mindjárt el is mondhatná, mi az oka annak, hogy a hajának esélytelenül kell végig tengetnie vele az életét, irigykedve nézve azok fejére, akiknek eléri legalább az egy centi hosszúságot. Valamiért világos volt számomra, hogy Szokolov haja nem a divat szeszéjének vagy valamilyen alternatív eszmének engedelmessé lett ennyire rövid.

És hát értsük meg, huszonöt évvel később éppen ez a hajhistória volt az az emlék, amely miatt kikötöttem Laura anyukájánál is, hogy Csonkafarok történetét elmeséljem a kislányának a „bőr ülögarnitúrán”. Pontosan Szokolov miatt tettem, aki ebben a pillanatban belekezdett egy olyan mondókába, amelynek szirupossága még Hollywood sok romantikus hányadékot látott dramaturgjainak is megfeküdte volna a gyomrát. Egy mondatban össze lehetett foglalni: Szokolov képtelen volt lemondani arról az ostoba tévhitéről, hogy egyszer szerelmes volt valakibe, aki annyira megalázta, hogy azóta, mintegy zárójelbe tett öngyilkossága gyanánt, kénytelen rövidre vágatni a haját. Miután végighallgattam, közöltem vele, hogy személyemben most aztán egyszer és mindenkorra emberére akadt, merthogy én magam a világ elsőszámú filozófiai specialistája vagyok a különféle fiziológiai állapotoknak, úgymint kézremegés, lábremegés, körömrágás, gyomorgörcs, hajlevágás, valamint az elnapolt öngyilkosságok még egyéb, hosszú sora. Az egyetemen mindenki tudja rólam, ha egy diák nálam vizsgázik, csak egyetlen célom van: hogy keresztülhajszoljam mindezeket az állapotokon, míg végül meg nem öli magát a szerencsétlen. Számos diák tért már örökre nyugovóra a Farkasréti temetőben, és mind közvetlenül azután, hogy nálam megpróbált levizsgázni – zártam mondandómat.

Szokolov kereken húsz másodpercig azt hitte, komolyan beszélek. Rémülten nézte az utat maga előtt, és amikor végre elnevettem magam, megállt tőlem jó másfél méterre, és végigmért. A beszélgetésünk ekkor újabb fordulatot vett. Az égből valaki leoltotta a villanyt, és hirtelen besötétedett, de a csillagoknak

és a holdnak erről nem szóltak, pedig még volt jó másfél óránk a filmig. Szokolov szeplőit a körüláramló lámpái világították meg, és én már most azon erőlködtem, hogy jól megfigyeljem őket, mintha hamarosan örökre eltűnnének.

Szokolov azt kérte, mondjam meg őszintén, mit gondolok róla annak fényében, hogy most már tudom, miért rövid a haja. És magyarázzam el, hogy egyáltalán miért lett ennyire jó kedvem, miután ő elmesélte nekem élete nagy tragédiáját. Egy kicsit kérettem magam. Szórakozottan jegyeztem meg: talán mégsem kellene akarnia, hogy beszéljek, mert nem fog neki jólesni, amit végül mondanék. Szokolov ragaszkodott az igazsághoz, én pedig komótosan vállamra fektettem a mesterlövész puszkám, hogy célba vegyem a pici szíve közepét.

Első körben közöltem vele, hogy bár nagyon szomorú, de sajnos nemhogy nem volt még szerelmes, de féltő, hogy még a közelében sem volt soha annak az érzésnek, amelyet mi emberek itt, a föld nevű bolygón, Texas, Fokváros és Ukrajna között úgy általában „szerelemnek” nevezünk. Aztán pedig itt van még a dolog másik, kissé sikamlósabb része. Az a helyzet – mondtam –, hogy nem is alázta meg senki – *valójában!* Nem kell átvágott torokkal sikoltanunk az égre, valahányszor közli velünk valaki, hogy már nincs többé ránk szüksége. Hogy időnként kidobnak bennünket, hogy egy nap már nem érzik irántunk azt, amit régen, vagy soha nem is érezték, amit szerettek volna, mindez teljesen természetes. A megaláztatást ne keverjük össze azzal, hogy megtisztelnék bennünket az igazsággal!

Mikor mindezt tömören Szokolov értésére adtam, válaszképpen egyszerűen bokán rúgott. Ennek hatására úgy döntöttem, löfegyver helyett kést veszek elő, és azt toloom ártatlan, fázós szívébe. Elmagyaráztam neki: ahhoz, hogy valakit komolyan megalázzanak, ahhoz előbb értelmes embernek kell lennie, mert értelmetlen emberek még a megaláztatást sem tekintik annak. Sőt, képesek úgy beállítani a dolgot, mintha valami kitüntetés érte volna őket. És fordítva. Egy ostoba ember képes haragudni még azokra is, akik semmi rosszat nem tesznek, csak megtisztelik őt az igazsággal. Itt félénken Szokolovra pillantva megjegyeztem, sajnos az a helyzet, hogy ő pontosan ebbe a kategóriába tartozik, merthogy szerintem szinte képtelenség olyan mértékegységet találni, amellyel hozzávetőlegesen mérni lehetne az intelligenciának azt a hiányát, amely sötétségként uralkodik a fejében.

Megkértem, ne szokjon hozzá ahhoz, hogy nő, ezért elnézik neki, hogy buta. Én nem vagyok ilyen nagylelkű. Az én Diotímámat Helgának hívják, aki hosszú évek során fegyelmezetten megtanított arra, hogy a sötét, bárgyú idiotáknak nincs kegyelem.

Szokolov másodszor is bokán rúgott. Végül rátértem arra a kicsit sem mellékes körülményre, hogy tulajdonképpen honnan ismerjük mi egymást.

Először is elmeséltem neki, hogy hatvannyolc ezer évvel ezelőtt a dicső kőkorszakban már találkoztunk. A jeges Kaszpi-tavon fagyoskodtunk együtt egy csónakban. Ő Szajka-hava-ricsi leány volt, én pedig a Ciszna Közársaság teljes jogú polgára, és csak azért hoztam magammal az útra, mert ügyetlen halász voltam, és attól féltem: ha nem fogok halat, éhezni fogok. Márpedig azokban a zord időkben mindenki tudta: az éhség ellen a legjobb, ha az ember fog egy Szajka-hava-ricsit, és jól megsüti. Így aztán a leány drukkolt nekem, hogy mielőbb fogjak halat, mert a hosszú együtt töltött fagyos éjszakák során valahogy magától fölfogta, miért is került ő pontosan az én csónakomba. Hogy múljék az idő, néha próbáltam vele pár értelmes szót váltani, de annyira butának bizonyult, hogy végül arra kértem, inkább énekeljen (itt Szokolov megint bokán rúgott). Sajnos azt sem tudott, így kénytelen voltam én dalra fakadni. Mivel az emberiségnek azokban az időkben minden energiáját lekötötte, hogy démonokkal és szellemekkel kössön üzletet, így csak olyan dalok léteztek, amelyek arról szóltak: kinek, mikor és hogyan sikerült kijátszania az egyik sátáni lényt egy másikkal szemben, hogy elkerülje a biztos halált. Ezt a műfajt hívjuk ma heavy metalnak, és mind a mai napig ezért dúdolgatok én magam is többnyire ilyen dalokat.

Itt félbeszakítottam a történetet, mert az volt az érzésem, három bokán rúgás után, amit röpke tíz perc alatt kaptam, Szokolov nem is érdemli meg, hogy elmeséljem, hogyan végződött a mi első találkozásunk a kőkorszakban. Szokolov azt mondta, ha meg merem őt enni a történetemben, akkor most azonnal megöl. Végül megérkeztünk a mozihoz, ahol egészen addig a pillanatig, amíg le nem ültünk a nézőtéren, szitkok áradatát zúdította rám, amiért nem vagyok hajlandó elmesélni egykori találkozásunk részleteit egészen a végkifejletig. A moziban aztán megkapta a kegyelemdőfést. A film közben hosszú hallgatás után csak annyit súgtam a fülébe sokat sejtető lassúsággal: *Nyugi! Mielőtt megettelek, megdugtalak!* Szabályosan összevert. Belekarmolt a kezembe, tépte a hajamat,

és azt állította, hogy nálam nagyobb köcsöggel még soha életében nem találkozott. Kifejezetten elégedett lettem magammal.

Mozi után hazafelé a körúton addig kínozta, amíg be nem vallottam, mivel foglalkozom. És akkor jött az, hogy én mint filozófus! Szokolovnak tengernyi hülyeség volt az agyában arról, mi a filozófia. Azt hitte, a filozófia valami hasznos és nemes dolog, amely miatt kötelező módon beképzelt is vagyok. Csodálkozott, amikor értésére adtam, mennyire igaza van, valóban az vagyok, ám a filozófia hasznos és nemes voltát sürgősen felejtse el. Nem nagyon értette, miért mondom ezt, de valahogy felháborította, amiért nem engedem, hogy tiszteljen azért, amit csinálok. Pár perc múlva már azon kesergett, hogy nem talál eléggé beképzeltnek, merthogy időközben szerényen megállapítottam, tulajdonképpen nem értek semmihez. Még a saját szakterületemen belül is félt, hogy lehülyültem a transzcendentális fenomenológiának egy olyan tartalmához, amelynek igazságértékét az ufókon kívül semmilyen földlakó humanoiddal sem lehetne igazán megvitatni, hacsak egy spiritiszta szeánszon meg nem idézik személyesen Edmund Husserl szellemét, és az ő árnyékában élő összes további fenomenológiai fagyos szentét. És hát – fűztem hozzá – nem lehet véletlen, hogy egy filozófiai konferencián rendszerint pont ez az utóbbi történik, ezért is nem járok már ilyen helyekre.

Nem hagyta, hogy legalább az utcájukig kísérem. Megdöbentett, mivel vált el tőlem. Azt mondta: *olyan vagy, mint akihez muszáj hazajönnöm*. Egy bő hét, ha eltelt, és már ott tartottunk, hogy széttepte az egyik könyvem, és talán egy újabb hét, hogy tüzet raktunk vasárnap délután, hogy segítsünk az augusztusi kánikulát melegen tartani.

Rövid, kék fodros szoknya volt rajta és magas szárú kínai tornacipő, amelynek mind a két talpa lyukas volt. A hajtűjén most egy radírgumi volt átdöfve a Múzeum Cukrászda egyik számlájával, amelynek a hátuljára az volt írva: *Szokolov*. A barátnője írta ezt oda, amikor hetekkel a randevúnk után találkoztak, és sápadozva hallgatta Szokolov beszámolóját arról, mi minden történt kettőnk között aznap este az ő indexe okán.

Csak míg a Duna parton szedegettük a partra sodródott „uszadék fákat” (nagyon tetszett neki ez a szó: „uszadék fa”), eszembe jutott: mi lenne, ha mégiscsak beleszeretnék. Azt gondoltam, úgysem fog sikerülni, tehát miért ne próbálnám meg. Mármost

rögtön adódik a kérdés: hogyan szeressünk bele valakibe, akibe nem vagyunk szerelmesek? Elmondtam neki a problémámat, mire azt mondta, neki is pontosan ez jár a fejében. Ő sem szerelmes belém, és amíg én nem szeretek belé, addig ő biztosan nem fog belém. Tanácstalan lettem. Hirtelen illúzióknak bizonyult az a hetek óta tartó megnyugtató tudat, hogy ez a nő buta. Nem, Szokolov nem volt buta. Pontosan felfogta, hogy valójában én vagyok az a férfi, akibe, ha egy óvatlan pillanatban beleszeret, később bőven lesz oka tövig vágatni a haját, és végtelenül sajnálni mindezért önmagát. Hihetetlenül finom lelkének gyönyörű bizonyossága volt az a tény, hogy félt. Tőlem!

Szedtük az „uszadék fát”, és közben minősítettük őket. *Nézd, ez milyen jó uszadék. Na de ez! Ez még uszadékbabb!* Egy hete tartott a rekkenő hőség, állt a levegő. Még árnyékban is izzadt az ember, mi pedig kitaláltuk, a Napistennek mutatunk be tűzáldozatot a jó kis melegért, kérve-kérlelve, hadd legyen még melegebb, olyan meleg, amilyen még soha nem volt a földön. Valamiféle randi volt ez köztünk, egy, az addigra már sokadik közül, de egyikünk sem tudta fölfogni az okát. Nem értettük, miért találkozunk. Miért találkoztunk mi egyáltalán? Miért mentünk moziba, miért mesélte el nekem a rövid haja okát, én miért nem hittem el egy szavát sem, miért hülyéztem le már az első órában, aminek okán ő miért rúgott engem háromszor is bokán. Egyszerűen nem volt magyarázatunk semmire, ami velünk történik. Tizenöt év volt köztünk, mégis olyanok voltunk, mint két ördögkölyök ugyanabból az alomból.

Miután kiéltük minden piromániánkat, Szokolov kitalálta, hogy menjünk át mezítláb a szín vasból készült, és így tűzforró vasúti hídon. Közben lefényképezett a tűznél állva, fekve, guggolva. Kérte, hogy tartsak a fogaim között „uszadék fát”, amelynek ég az egyik vége, és söpörjem a hajamat a szemembe, végül hátulról is lekapott pisálás közben. Aztán levettük a cipőnket, és elindultunk. Óvatosan kapkodtuk a lábunk az éles kavicsok között, amíg felértünk a töltésen. Fent kifújtuk magunkat, aztán sokáig nem szóltunk egy szót sem. Valahol a híd közepén megfogtam a kezét, és azt mondtam neki: ígérje meg, hogy soha nem öli meg magát. Azt kérdezte, hogy jutott most pont ez az eszembe. Elmeséltem neki Paszkált és azt, hogy szinte ismeretségünk elejétől fogva tudtam, meg fogja tenni. *Ő olyan öngyilkos típus volt, és te is az vagy.* Szokolov belebámult a korlátról a Dunába. *De én szeretem anyámat!* – vála-

szolta kis idő múlva. Most én bámultam a Dunába. Nem értettem, miért beszélek úgy neki Paszkálról, mint egy idegenről. Valahogy megfedkeztem arról, hogy Szokolov talán még nálam is jobban ismerte őt.

Megint sokáig nem szóltunk egymáshoz, csak amikor már valami buszvégállomáson ténferegve a hőségtől, fölszálltunk az egyik járatra. Azt mondta: látja, hogy teher a számomra, és azt is látja: én magamnak is elég nagy nyűg lehetek. Most kivételesen nem akart megbántani. Jól látta a dolgokat. Hirtelen nem találtam a hangom. Nem tudtam: ebben a helyzetben hol van az őszinteség, és hol a bunkóság határa, de végül elmondtam neki: nem valószínű, hogy bele fogok szeretni, viszont most elviselhetetlen lenne, ha elveszíteném.

A vállamra hajtotta a fejét, így utaztunk egészen a következő végállomásig. Amikor le akartam szállni, megszorította a kezem, és visszarántott az ülésre, így aztán utaztunk tovább a busszal a korábbi végállomásra, és aztán újra és újra. Közben jót neveltünk a képeken, amelyeket az uszadék fákról meg rólam csinált. Én egyszer bedugtam az ujjam az egyik cipője lyukas talpán, és megcsiklandoztam, ő visitott, és összevert. Valamikor a harmadik fordulónál elkezdte az ablakból fényképezni a megállókat. Egy idő után minden megálló olyan volt, mint egy hatalmas óra mutatója, mely visszaszámlál addig a pillanatig, amikor végleg elválunk egymástól. El is váltunk, de egyelőre nem végleg.

Eltelt öt, talán hét hónap. Az egyetemen lejárt a doktori ösztöndíjam, nem volt munkám, ráadásul a disszertációm védeése is jócskán csúszott, nem volt értelme itthon megvárni. Pár nap múlva indulnom kellett Münchenbe, ahol Marcell révén sikerült segédmunkási állást találnom egy építkezésen. Már csak a macskámat, Irmát szerettem volna valakinél elhelyezni, és egy kutyát megtalálni. Eszembe jutott Szokolov, a szeplői a körúton, és az, hogy egy fényképet sem kaptam tőle, amelyeket rólam a Duna parton csinált.

Felhívtam, ő pedig feljött hozzám, hogy Irmával összebarátkozzon, mielőtt elviszi tőlem arra az időre, amíg távol leszek. Most egy szétlapított és virágformára kivágott fehér tejfölös dobozt viselt a hajtűjén. Jót kacagott, amikor meglátta a restaurált *Görög mitológiát* árválkodni a polcomon. Már nem volt türelmem visszarakni a lapok közé a sárga cetliket. Pontosan tudtam: soha nem fogom újra elolvasni, ahogy az összes többi könyvemet sem. Kikalkuláltuk, med-

dig leszek Münchenben, és ő mikor indul Londonba. Aztán eszébe jutott: lehet, hogy egyelőre mégsem megy.

Meg akartam csókolni, de nem hagyta. Elmondtam, hogy abba a lányba már nem vagyok szerelmes, akibe reménytelenül az voltam. Teljesen lefacérodtam. Közölte, hogy egy rettenetes nagy marha vagyok, amiért lemondtam a szerelemről, még akkor is, ha teljesen reménytelen, arról pedig ne is álmodjak, hogy egyszer megdughatom. Érdekelt: miért nem. Azt mondta, a mi kapcsolatunk sokkal fontosabb valami a világegyetemben, minthogy olyasmibe ártsuk magunkat, ami csak emberek között szokás. Megint szürke és élettelen lett a szeme. Irmával a karján járkált a lakásban, és egy szurreális mesedélután tartott nekem arról, miért nincs jövőnk. Először is azért nincs, mert neki most éppen van pasija, aztán pedig azért, mert álmodott valamit, amelyben én egy kerthelyiségben a kávémat ittam egy beton virágágyás szélén ülve, és amikor ő akart csinálni rólam egy képet, elkezdtem a forró kávé a saját szemembe önteni. A két szemem helyén végül csak két gőzölgő lyuk maradt, miközben kacagva azt kérdeztem: *na, mi van, így is kellek még?*

A hátam borsódzott az álmától. Eszembe jutott Jung elemzése János jelenéseiről. Ott is egy lény jön elő, amelyet szemek borítanak. Az álomban megjelenő szemek mindig valamilyen skizofrénia-közeli állapotra figyelmeztetnek. Érdekelt, hogy Szokolov hogyan magyarázza mindezt. Azt mondta, szerinte a szemem valójában az ő szeme volt, és azért öntöttem beléjük forró kávé, hogy ne lássa, mi minden rosszat és bűnt követek el ellene.

Hirtelen minden korábbi játékszabály semmivé lett. Rájöttem, hogy normális ember módjára beszél velem, mintha civilizált lények lennénk. Valamilyik ösztönöm azt súgta: ezt a nőt örökre elveszítettem, amikor leszálltunk az utolsó forduló után a buszvégállomáson. Már nem jönne el velem újra „uszadék fát” szedni, hogy tüzet rakjunk, már nem akarna velem mezítláb átmenni a vasúti hídon, és már semmiféle buszra sem lenne kedve velem fölszállni. Talán moziba még elmehetnénk, de már nem érdekelné, hogyan találkoztunk évezredekkel korábban, és miként ettem meg őt a végén. És persze már nem is akarna semmiért sem bokán rúgni. Pedig én, mintha valami hipnózisban lennék, néha már úgy beszéltem róla Marcellnak és Olivíának, mintha a jövőbeli barátnőm lenne. Hirtelen kiderült: már tényleg csak a ba-

rátnőm lehetne, semmi több. Szinte könnyörgtem magamban az Istennek: ne most derüljön ki számomra, hogy kicsoda is Szokolov. Valójában a legszentebb szerelmem, akit éppen most veszítek el!

Miközben mindez átvillant a fejemben, még mindig az álmán töprengtem. Azt mondtam, nem is olyan rossz ez az álom, csak éppen nem az a jelentése, amit ő állít. A valódi jelentése az, hogy nincs több fénykép. Hogy a tudattalanja megtiltotta, hogy újra előkapja a fényképezőgépét, és lefotózza azokat a dolgokat, amelyeket valami mód birtokba szeretne venni. *A fényképezőgéped valójában a dolgok fölötti zsarnokságod szimbóluma – magyaráztam –, és én azért öntöttem a szemembe a forró kávé, hogy ne vedd el tőlem, ami nem a tiéd. És tudod, mi nem a tiéd? A világ, amit nem a te szemed, hanem az enyém lát!*

Szokolov letette az öléből Irmát, és ahogyan az előbb a macskát, most a Nikonját fogta szíjánál a karjára. *Semmit nem akarok tőled elvenni!* – mondta. A hangjában ijedtség volt és valamiféle színjátékra emlékeztető teatralitás. Most tényleg olyan volt, mint egy nyápic férfi, aki keménykedni akar, hogy leplezze, mennyire gyenge. Csak rázza a papír láncait, és úgy tesz, mintha az izmai vasból volnának. Rájöttem, hogy fél. Belém szeretett, és most rettentő nagy bajban van.

Megkértem: adjon kölcsön, hogy tudjak venni a közértben egy üveg bort. Most rám férne, hogy leigyam magam. Elmeséltem neki, nemrégiben egy csomó zavaros emlék jutott az eszembe. Az, hogy egyszer jártam egy Anita nevű festőművésznél, de végül még csak nem is láttam a Paszkálról készült képét, hogy van egy barátom, aki a pszichiátrián fekszik egy ormótlan tetoválással a mellkasán, és van egy kutya, akit meg kellene látogatnom, mert épp a napokban megígértem egy másik nőnek (ezekről majd később). Szokolov nem ismerte sem Marcellt, sem Olivíát. Nem nagyon érdekelte, kik a barátaim. Hirtelen az új pasijáról kezdett beszélni, akinek mindig izzad a tenyere, és nem jó vele dugni, ennek ellenére nagyon szereti, mert mindig őszinte és nagyon lelkes, ráadásul egy évvel fiatalabb, mint ő.

Fel nem foghattam, Szokolov hogyan lehetne még bárki másé, ha nem az enyém. Biztos voltam benne, hogy szintiszta hazugság minden, amit mond, de hagytam, hadd meséljen. Eszembe jutott a találkozásunk. Míg beszélt, egyszerűen könny gyűlt a szemembe (már megint). Valahogy minden túlcordult, miközben mégis minden elfogyott. Rettenetesen meg-

sajnáltam magam. Az fájt a legjobban, hogy látom Szokolov tündéri szeplőit, látom: mi minden vált keménnyé és feszessé az alatt a pár hónap alatt a lelkében, amíg nem találkoztunk, miközben ugyanolyan védtelenül és árván állt ez előtt a bazi nagy élet előtt, amely Cisznákiától Bangladesig még soha nem szűnt meg az emberek legrosszabb rémálma lenni.

Szokolovval megbeszéltük, mikor jöjjön a cicáért. Minden instrukciót megadtam ahhoz, hogy tudja: Irma mikortól tekint valakit magával egyenrangú macskának, és nem embernek, merthogy az utóbbi nála a „roppant ciki” kategóriába tartozott. Végül

megemlítettem, hogy nekiláttam egy könyvet írni az életemről, igaz, még csak huszónhét oldalnál tartok, és éppen Paszkál emlékével kínlódom benne. Szokolovnak felcsillant a szeme. Az volt az első kérdése, mi lesz a címe. *Nem tudom – feleltem –, majd eldöntöm, ha megtaláltam Woodoot. Ő majd megmondja, mi legyen.*

Valami egyre jobban fájt a szívemben, egyre csak fogyott az erőm attól az érzéstől, hogy már most egy emlékekkel beszélgetek, már most a múltamon dolgozom, egy olyan múlton, amelynek soha nem lesz – jövője.

Ketten (1964, olaj, farost, 27 × 29 cm)